

Nederlandse
Jenaplan
Vereniging

Kringen en kringgesprekken

1. Visie

- 1.1 je voor de ander openstellen
- 1.2 inclusief denken bevorderen; alle gespreksdeelnemers zijn gelijkwaardig
- 1.3 vereniging met elkaar
- 1.4 meest directe opvoedende leervorm
- 1.5 nadruk op betekenisgeving; heeft dat wat je zegt of doet of vraagt, hier en nu, zin?
- 1.6 nadruk op dialoog en niet op discussie
- 1.7 aandacht voor de echte vraag van de kinderen
- 1.8 er is gerichte aandacht voor gespreksdoelen, regels en taken
- 1.9 vormen de gesprekken een spiegel voor de cultuur van de stamgroep
- 1.10 in de kring komen in principe alleen die zaken aan de orde, die voor allen interessant zijn

2. Doelen op korte termijn

- 2.1 kennis verwerven
- 2.2 mening vormen
- 2.3 besluiten nemen
- 2.4. persoonsgerichte ontwikkeling bevorderen
- 2.5 groepsgerichte ontwikkeling bevorderen

3. Doelen op lange termijn

- 3.1 naar elkaar kunnen luisteren
- 3.2 leren van verdraagzaamheid, geduld
- 3.3 gedachten onder woorden leren brengen, dat anderen die begrijpen
- 3.4 rekening leren houden met gevoelens van anderen (empathie)
- 3.5 ontwikkelen van een goed zelfbeeld
- 3.6 kritisch leren staan ten opzichte van de verstrekte informatie
- 3.7 kunnen genieten van wat anderen inbrengen

4. Voorwaarden praktisch

- 4.1 de groep moet snel de kring kunnen maken
- 4.2 er staat bij voorkeur niets binnen in de kring
- 4.3 kinderen weten hoe ze een plaats in de kring moeten kiezen
- 4.4 kinderen luisteren
- 4.5 ieder kind mag aan de beurt komen

5. Gevoelsaspecten

- 5.1 goede sfeer
- 5.2 respect
- 5.3 warmte
- 5.4 belangstelling

6. Aandachtspunten voor de groep

- 6.1 aan bod laten komen:

- * echtheid
- * mond houden
- * niet onderbreken
- * afwachten
- * teken geven
- * wil je niet/hoef je niet
- * geen suggestieve vragen

6.2 aandacht hebben voor elkaar:

- * luisteren naar
- * reageren op elkaar
- * aan het woord: rondkijken
- * respect

6.3 verduidelijking vragen:

6.4 bij het onderwerp blijven:

- * vertellen waarover het gaat
- * relaties met onderwerp

7. Regels in de kring

7.1 wie spreekt, wordt niet door anderen in de rede gevallen of gehinderd

7.2 er is voor ieder een duidelijke afspraak hoe iemand het woord krijgt, nadat iemand is uitgesproken

7.3 meldingen sluiten zoveel mogelijk aan bij hetgeen daarvoor is gezegd

Advies: Stel regels samen met de groep op.

Bespreek na enige tijd de regels met de groep en stel ze waar nodig bij.

8. De rol van de gespreksleider

8.1 leidt en stuurt

8.2 neemt kinderen serieus

8.3 praat op niveau van kinderen

8.4 oordeelt niet te snel over meningen en opvattingen

8.5 nodigt kinderen uit om mee te praten

8.6 bewaakt de regels

8.7 is democratisch

8.8 ziet de processen die plaatsvinden

8.9 is flexibel en vasthoudend

8.10 zorgt dat het gespreksthema het thema van gesprek blijft

8.11 vat samen en daagt uit

8.12 vraagt door

8.13 geeft aanvullingen

8.14 vermaant

8.15 geeft ruimte voor overdenking: stilte in de kring is prima

9. Inhoud

- De open- vertelkring
- De thema- verslagkring
- De voorbereide kring
- De observatiekring
- De tekstenkring
- De leeskring
- Kringen voor muzikale en dramatische vorming en dans
- De evaluatiekring
- De fruitkring
- De cafékring

- De nieuwskring
- De verjaardagkring

9.1 Kringtypen: vorm

- Tweegesprek
- Plenaire kring
- Binnen-en buitenkring
- Hoefijzervorm

10. Gespreksvormen

10.1 Praten met en tegen kinderen

De gesprekken in de kring nemen in het jenaplanonderwijs een belangrijke plaats in. Toch is niet ieder gesprek een kringgesprek. Net als iedere kringactiviteit geen kringgesprek hoeft te zijn.

Om een duidelijk onderscheid te maken, houden we onderstaande indeling aan.

10.2 Instructie

Tijdens een instructie (over nieuwe leerstof) geeft de leerkracht veel informatie, betreft de kinderen erbij en stelt af en toe een vraag om te controleren of ze het begrepen hebben. De antwoorden van de kinderen worden gebruikt bij het vervolg van de instructie. De rol van de leerkracht is groot, die van de kinderen beperkt.

10.3 Onderwijsleergesprek

Tijdens een onderwijsleergesprek, bijvoorbeeld bij het ophalen van voorkennis (verzamelen van kennis die kinderen hebben over een bepaald onderwerp) bepaalt de leerkracht het doel. De leerkracht vraagt kinderen er iets over te zeggen. Zowel de kinderen als de leerkracht geven informatie, hoewel de leerkracht een leidende rol heeft, omdat hij/zij door het stellen van vragen de richting van het gesprek stuurt.

Bij een onderwijsleergesprek vraagt de leerkracht naar nieuwe informatie. Bij een instructie vraagt de leerkracht naar het antwoord. Of hij vraagt hoe een kind tot dat antwoord is gekomen, om zo te controleren of het de leerstof heeft begrepen.

10.4 Kennisverwervend gesprek

Bij een kennisverwervend gesprek is de rol van de kinderen dezelfde als die van de leerkracht. De leerkracht houdt zich aan de kringregels (steekt zijn vinger op, wacht op zijn beurt). Bij dit gesprek wordt een informatief thema besproken, bijvoorbeeld een gesprek naar aanleiding van een bericht in de krant of het journaal.

10.5 Open gesprek

Bij een open gesprek is er geen centraal thema. Kinderen mogen zelf weten wat zij vertellen. Ze kunnen op elkaar reageren door een vraag te stellen of aan te sluiten op elkaars verhaal. Er is echter geen vastgesteld thema. De leerkracht kan iets vertellen, net als de kinderen.

10.6 Persoons- en groepsgericht gesprek

Een persoons- en groepsgericht gesprek is net als het kennisverwervende gesprek, een gesprek over een thema. Nu gaat het echter niet over een informatief thema, maar over gevoelens, zoals: bang zijn in het donker, vriendschap, pesten en gepest worden. Afhankelijk van de reden van het gesprek kan de leerkracht een grote sturende rol, maar ook dezelfde rol als de kinderen, hebben.

10.7 Meningvormend gesprek

Bij een meningvormend gesprek gaat het erom dat kinderen hun mening leren formuleren, bijvoorbeeld naar aanleiding van een voorgelezen fragment. Een vraag luidt bijvoorbeeld: 'Zou jij net zo handelen als de hoofdpersoon in dit verhaal?'

10.8 Besluitvormend gesprek

Een besluitvormend gesprek is het logische gevolg van een meningvormend gesprek. Op grond van de diverse meningen wordt een besluit genomen.